



# GARANCIA

## Versenyképesség és finanszírozás

**Az agrárszektor mekkora szerepet tölt be a nemzetgazdaságban? A közeljövőben milyen kihívásokkal kell szembenéznie és hogyan javítható versenyképessége? Melyek az agrárfinanszírozás jellemzői és főbb folyamatai? Milyen eszközök állnak rendelkezésre a szektor finanszírozásának segítésére, jövedelemstabilitásának erősítésére? Ezekről beszélgettünk Feldman Zsolttal az Agrárminisztérium mezőgazdasáért felelős államtitkárával.**

### Hogyan ítéli meg az agrárium teljesítményét a nemzetgazdaságban?

Az Agrárminisztérium komplexen tekint az agrárágazatra. A mezőgazdaság nem elválasztható a kapcsolódó területektől, az inputjait szállító és outputjait fogadó gazdasági területekkel, így például az erdőgazdálkodással, az élelmiszer-feldolgozással, az élelmiszerkereskedelemmel, szoros szimbiózisban tevékenykedik. Az élelmiszer-gazdaság biztosítja a különféle élelmiszerek előállítását, hozzájárul a vidéki életminőség és munkahelyek fenntartásához. A mezőgazdaság 2018-ban is folytatta növekedését, kibocsátásának volumene 3 százalékkal nőtt, és meghaladta a 2700 milliárd forintot. Érdemes kiemelni, hogy az állattenyésztés esetében is széles bázisú volt a növekedés, valamennyi fontosabb állatfaj termelése felülmúlta az előző évi értéket. A gazdálkodók jövedelemtermelő képessége is javult. Az agrárszektor jelentős kiviteli többlete alapvető szerepet játszik a teljes külkereskedelmi többlet kialakulásában.

### Milyen kihívásokkal kell szembenézni az előttünk álló években?

Az egyik kihívás, a természeti és biológiai kiterettségéből fakadó - más ágazatokat nem terhelő - kockázatokkal hozható összefüggésbe. Például 2017-ben a madárinfluenzával kellett megküzdenünk, 2018 során a sertéspestis miatt merültek fel újabb problé-

mák. Ugyanakkor az időjárási hatások is sokszor okoznak kellemetlen meglepetéseket. A globális klímaváltozási folyamatokkal összefüggésben, 2018 volt az eddig mért legmelegebb év Magyarországon, amely jelzi, hogy hosszabb távon is az alkalmazkodást megalapozó lépésekre lesz szükség a gazdálkodásban, például öntözésfejlesztés, új fajták rendszerbe állítására.

Az előttünk álló évek másik jelentős kihívása a Közös Agrárpolitikában (KAP), illetve annak finanszírozási rendszerében és alkalmazásában 2020 után bekövetkező változásokhoz kapcsolható. Ez már most erősen foglalkoztatja a gazdálkodókat és az agrárfinanszírozásban résztvevőket: az agrárágazat banki hitelezése és a támogatási struktúrája ugyanis ezer szállal összekapcsolódó komplex rendszert alkot.

A KAP kulcsfontosságú a mezőgazdaság finanszírozásában és működtetésében. Az a fő kihívás, hogy az uniós szándék szerint a jövedelempótló támogatásoknak erősebben kell kötődniük a környezet- és klímavédelemhez, de egyúttal azonban csökkentenék az agrárbüdzsét. Ez a tagállamok nagy része számára nem elfogadható, mert a gazdálkodóknak mérséklődő források mellett keményedő feltételeknek kellene megfelelniük, ami versenyképességi hátrányt okozhat az uniós, illetve a harmadik piacokon is. Várhatóan 2019-ben dől majd el, hogy miként alakul a támogatási rendszer végleges formája. Mindent egybe vetve, most úgy látszik, hogy az uniós támogatások változásának mértéke lesz



„komoly technológia-fejlesztésre és teljesítménynövekedésre lehet számítani az élelmiszer-gazdaságban”  
**Feldman Zoltán**

2

a fő kérdés, alapvető törés nem várható, a különféle támogatási eszközök alkalmazása folytatható lesz.

### Milyen feladataink vannak az ágazat versenyképességének erősítése érdekében?

A 2019-es esztendő az építkezés éve lesz az agrárágazatban. A Vidékfejlesztési Programban (VP) megítélt kb. 1300 milliárd forint támogatás csaknem fele, 620 milliárd forint beruházási célokra szolgál. A fejlesztések zömében már megkezdődtek, egy részük pedig a közeljövőben befejeződik. Ezzel együtt, még akadnak nyitott VP beruházási pályázatok, így például az élelmiszer-feldolgozás, a vízgazdálkodás, az energiafelhasználás korszerűsítése területén. Ugyanakkor a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) révén is lehetőség van élelmiszeripari beruházásokra. A közelmúltban pedig kormányhatározat született az öntözési infrastruktúra fejlesztéséről, amely 170 milliárd forintos nemzeti forrás biztosításával 10 év alatt valósulhat meg. Mindez azt jelenti, hogy az előttünk álló időszakban komoly technológia-fejlesztésre és teljesítménynövekedésre lehet számítani az élelmiszer-gazdaságban, amely természetesen a versenyképességet is növeli. Ez utóbbi szempontjából kiemelt feladat a digitalizáció erősítése, olyan megoldások kellene, amelyek a legkisebb gazdálkodó számára is értelmezhetőek, alkalmazhatóak. A versenyképesség erősítésének feltétele az igazodás a folyamatosan változó piaci körülményekhez, a költséghatékonyság, a fenntartható gazdálkodás biztosítása, amelyet az innovációs tevékenység alapozhat meg. Egyfajta munkamegosztás lehet a gazdálkodók között: a legnagyobb vállalkozásokra hárul az innovációs feladatok oroszlánrésze, a közepes és nagyobb vállalkozóknak alapvetően a versenyképesség javítására, míg a kisebb vállalkozásoknak a munkahelyek hatékony megőrzésére kell törekedniük. Mindhárom szerep betöltése döntő jelentőségű, és feltétele, hogy valamennyi gazdálkodó számára biztosítani kell a szükséges tudás elérhetőségét.

### Hogyan ítéli meg az agrárfinanszírozás helyzetét?

A mezőgazdaság finanszírozásának sajátosságai jól ismertek: magas a tőke- és forgóeszköz-igény, amelyet a gazdálkodók nem kis részben hitelből finanszíroznak; a beruházások nagy része külső forrást igényel; a termelési ciklus hosszú, a gazdálkodás eredményessége függ a biológiai-természeti folyamatoktól, az időjárás hatásától. A hozamok, az árak és a jövedelmek évről évre kisebb-nagyobb kilengést mutathatnak. Az aránylag jelentős tőkeigény mellett alacsony a termelés jövedelmezősége, a tőkemegtérülés lassú, az agrártermelésbe való belépés korlátja viszont magas. Sok gazdaság korlátozott hitelfedezettel rendelkezik. Ezzel együtt a mezőgazdaság hitelállománya 2018-ban növekedett. Az elmúlt években a hitelezésben megnőtt az egyéni gazdaságok részesedése. A hitelfinanszírozási lehetőség ágazatonként eltérő, a banki kölcsönök mintegy fele a növénytermesztéshez, kb. 30 százaléka az állattenyésztéshez és kb. 6 százaléka a kertészeti tevékenységhez kapcsolódik. A hosszabb megtérülésű

ágazatok hitelezésében tehát akadnak még tartalékok. Összességében a mezőgazdaság vonzó partner a bankok számára, a hitel portfólió évek óta kedvező képet mutat, a bedőlt hitelek hányada 2 százalék körüli. Az élelmiszeripari hitelállomány is növekvő tendenciát mutat, amit a hazai vásárlóerő és a feldolgozott élelmiszer eladások bővülése mellett a vállalati fejlesztések fokozatos bővülése magyaráz.

### Milyen eszközökkel tudja az agrárkormányzat előmozdítani az agrárium finanszírozását?

Az agrárszektor finanszírozásában alapvető segítséget jelent, hogy a kormányzat hatékonyan működteti a támogatási rendszert, az uniós és a nemzeti források jó ütemben és hatásosan kerülnek felhasználásra. A közvetlen jövedelemplótló támogatások, úgymint alap, zöldítés, termeléshez között, fiatal gazda, vagy kisgazda átalány támogatások kifizetése kiszámítható és folyamatos. Bizonyos piaci hitelekhez kamat- és kezességi díjtámogatást nyújtunk. Ezen a téren kimagasló az Agrár Széchenyi Kártya szerepe, amely az egyéni gazdaságok forgóeszközhitelének jelentős részét finanszírozza. Ha egyes szektorok súlyos váratlan nehézséggel kerülnek szembe (például jégkár, sertéspestis) 100 százalékos kamat- és kezességi díjtámogatást kaphatnak, amely lehetővé teszi likviditásuk megőrzését és termelési ciklusuk újraindítását. Az agrártárca a bankrendszerrel is együttműködik, s különféle kedvezményes pénzügyi konstrukciók kidolgozásában és működtetésében is részt vesz.

### Mit tesznek a gazdálkodók jövedelemstabilitásának erősítésére?

A már említett közvetlen támogatásoknak jelentős jövedelemstabilizáló hatásuk van, akárcsak az elsősorban az állattenyésztés számára folyósított nemzeti támogatásoknak. A hitelekhez kapcsolódó kamat- és kezességi díjtámogatási elemek is betöltenek ilyen szerepet. Említést kell még tenni a többpilletés mezőgazdasági kockázatkezelési rendszerről. Ennek egyik eleme az agrár-kárenyhítési rendszer. További elemei a VP-ben jelennek meg, úgymint a mezőgazdasági biztosítási díjtámogatási pályázat és az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó időjárás-kockázatok (eső, jégeső) megelőzését és mérséklését szolgáló egyedi termelői beruházásokat támogató pályázat.

### Az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány kezességvállalása milyen szerepet tölt be, illetve fog betölteni az agrárfinanszírozásban?

A kezességvállalás lényege, hogy a megfelelő banki biztosítékokkal csak részben, vagy esetleg nem rendelkező életképes vállalkozások is hitelhez jussanak. Ezt a szerepét az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány eredményesen tölti be. Közel húszezer darab élő kezességvállalással rendelkezik, vagyis az agrárágazat számos szereplőjének nyújt segítséget finanszírozási problémáik megoldásában. A kezességgel biztosított hitelállomány 320 milliárd forintot is meghaladta, ez a teljes agrárhitel-állománnyal összevetve is komoly alapítványi jelenlétet mutat.

A kormányzati törekvésekkel egybeesik, hogy az alapítvány a jövőben is „kedvezőbb” hitelkörnyezethez, finanszírozáshoz juttassa a vállalkozásokat. Még fontosabb, hogy esetleg bizonytalanabb és kedvezőtlenebb időszakokban is segíteni tudja a banki finanszírozást. Így például további szerepet

## Fiatalközvetítő támogatása, az AVHGA kezességvállalási szerepe

Napjaink egyik fontos kérdése, hogy a mezőgazdaságban miként tud végbemenni sikeresen a generációváltás. Ez az ágazat versenyképességének megőrzése és fejlesztése miatt is meghatározó jelentőségű. Jelenleg a mezőgazdaság az egyik leginkább elöregedett ágazat Magyarországon. A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint a gazdálkodók mintegy 30 százaléka 65 év feletti, a 35 év alatti gazdálkodók aránya alig haladja meg a hat százalékot. A megfelelő végzettséggel rendelkező gazdálkodók hányada sem kedvező: középfokú végzettséggel kb. 10, felsőfokú végzettséggel pedig négy százalékosan rendelkezik. Ezen azért is szükséges változtatni, mert az agrárszektorban is elengedhetetlen az új, magas szakértelmet igénylő technológiák alkalmazása a hazai és a nemzetközi piaci versenyképesség javítása érdekében.

Az előbbiek miatt a hazai agrárpolitikai célkitűzések között is meghatározó helyen szerepel a nemzedék-váltás elősegítése. A fiatal gazdálkodók helyzetbe hozásának célrendszerében több elemből tevődik össze: a vidéki területek elöregedésének ellensúlyozása; a gazdálkodók képzettségi szintjének javítása; az oktatás gyakorlati hiányosságainak ellensúlyozása; a fiatal gazdák jövedelmi viszonyainak javítása és hitelképességének növelése; a gazdálkodás közelebb vitele a városi lakossághoz; a gazdálkodók közötti együttműködés elősegítése.

Több kormányzati intézkedés is született a mezőgazdaság generációs szerkezetének kedvező irányú megváltoztatására. Az agrártárca, illetve a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) és a Fiatal Gazdák Magyarországi Szövetsége (AGRYA) együttműködik a feladatok megoldásában. Így például a Vidékfejlesztési Programban (VP) a fiatal gazdálkodók induló támogatása mellett, a beruházási pályázati jogcímeknél többlet-támogatást kaphatnak a fiatalok, a közvetlen támogatások keretében pedig kiegészítő területalapú támogatáshoz juthatnak hozzá. A „Földet a gazdáknak” program keretében a földtulajdont szerzett 30 ezer magyar földműves 40 százaléka 40 év alatti fiatal gazda volt. Az időjárás szélsőségek egy részét csökkentő jégkarmérséklő-rendszer is segíti gazdálkodásukat. Részben ezeknek is köszönhető, hogy a fiatal gazdák körében

vállaljon abban, hogy a mikro és kisvállalkozások, őstermelők hitelhez jussanak; a beruházási mérettől függetlenül nőjön a fejlesztésekhez kapcsolódó kezesség; a vis major támogatási eszközöknél közreműködjön a nehéz helyzetben levő gazdálkodók megsegítésében.

3

kedvezőbbé vált a jövőbeni fejlődés megítélése: egy nemrég készített felmérés alapján a fiatal gazdák 93 százaléka tervezi a gazdasága bővítését.

Az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány kedvezményes kezességvállalásával járul hozzá a gazdálkodók finanszírozásának megoldásához. Az elmúlt években az alapítványi kezességi ügyletek döntő hányada a mikro- és kisvállalkozásokhoz és a kisvállalkozásokhoz kapcsolódott. Az AVHGA ügyfélkörében kiemelkedő szerepet töltenek be az őstermelők, a családi gazdaságok és az egyéni vállalkozások, amelyek között szép számmal található fiatal gazdálkodók. A gazdák fiatalabb generációja esetében is érvényesül az AVHGA agrárfinanszírozást stabilizáló kezességvállaló szerepe. Az alapítvány olyan pénzügyi biztosítékot nyújt számukra, amellyel banki hitelezésük gördülékenyebbé válik és ígéretes üzleti elképzeléseiket is könnyebben meg tudják valósítani.

## Baromfi állatjóléti támogatás

A 2007 óta nemzeti forrásból finanszírozott baromfi állatjóléti támogatási program 2018 végén lezárult. Ezért szükségessé vált egy új támogatási program kidolgozása és európai uniós jóváhagyása. Az Agrárminisztérium a baromfiágazat szakmai szervezeteivel egyeztetve már 2018 folyamán kezdeményezte Brüsszelben a 2019-2025 közötti időszakra érvényes, az eddigiekhez hasonló szakmai tartalmú támogatási program elfogadtatását. Az Európai Bizottság és a magyar fél közötti szakmai egyeztetések még nem zárultak le. Ezért az új program nem 2019. január 1-jétől indul, hanem a hivatalos uniós jóváhagyást követően. Így a támogatási kérelmek beadási időszaka 2019 elejére húzódott át. A 2019. évre szóló támogatási kérelmek beadására várhatóan a közeljövőben, a Magyar Államkincstár tájékoztatása alapján kerül majd sor. Baromfi állatjóléti támogatásra a 2019. évi költségvetésben több mint 12 milliárd forint forrás áll rendelkezésre.

# Legelőtől a burgerig

**Tüskevár, Apácatorna. Vidéken - a természeti adottságok okán - mindig meghatározó volt a legeltető állattartás. Ezt a hagyományt éltetik tovább a táj vállalkozói, köztük Koleda Frigyes, aki újabb beruházásokkal jelentősen növeli húsmarha állományát.**



Indíttatásáról, a településhez való kötődéséről a következőket mondta.

Apácatornán és Tüskeváron nőttem fel. Az általam használt földterületekhez kárpótlás során, illetve részaránytulajdon formájában jutottam, de később vásároltam is földeket a megszűnő TSZ egykori tagjaitól. Úgy láttam, és látom ma is, hogy az élelmiszernek mindig kardinális szerepe lesz nemcsak a társadalomban, hanem az agráriumban is, ezért igyekeztem valamilyen módon az élelmiszertermelésbe bekapcsolódni. Pulykahizlalással indult a vállalkozásom, de tudomásul kellett vennem, hogy változik

a klíma, aminek egyik meghatározó eleme a nyári magas középhőmérséklet. Vegyes korcsoportban neveltük a pulykákat, ami azt jelenti, hogy az épületekben 10-11 ezer pulykát telepítettünk. Gazdaságosan 16 hetes korig hizlalható a tojó, 21-22 hetes korig a kakas. Volt olyan időszak, amikor a tojó- és a kakasállomány egyszerre volt az ólban, így olyan nagy volumenű állatállomány koncentráció volt viszonylag kis helyen, amelyben 1-2 fokos hőmérsékletemelkedés is komoly károkat okozhatott. Voltak olyan évek, amikor nyáron az átlaghőmérséklet két hónapig éjszaka sem ment 20 fok alá. Csökkentettük a létszámot, de 10-11 ezer pulyka így is 20-30 köbméter vizet ivott meg naponta, nem beszélve a havi 500-700 ezer forintos villanyszámlákról.

Váltani kellett. Ezen a környéken korábban is legeltettek, mert errefelé nincsenek magas aranykorona értékű földek, viszont van gyep. Figyelembe véve az adottságokat és a támogatási rendszert, kézenfekvő választás volt a húsmarhatenyésztés. A pulykátartásról sem mondtunk le végleg: nyáron, amikor

legelőn vannak a marhák, egy külső nyílt térben, mádárhálóval leválasztva tartjuk őket.

## Hogyan történt az átállás?

Vásároltam kétszer húsz charolais húsmarhát. Nagyon elégedett vagyok ezzel a fajtával: azontúl, hogy szép formát mutat, mind a tenyésztetőség, mind a könnyű ellés szempontjából kiváló választásnak bizonyult. Most az a legnagyobb probléma, hogy a vállalkozásom azon a határon van, amikor kicsinek már túl nagy, nagynak viszont még kicsi. Rossz hatékonysággal dolgozunk, ezért határoztam úgy, hogy egy nagyobb beruházást megvalósítva, a tehénelétszámot növelve áttörjük ezt a határt. A gépeink, berendezéseink alkalmasak akár ötször ekkora állomány ellátására is; lényegében minden eszközünk megvan, gépi bér munka igénybevétele nem szorulunk. A föld is saját terület, tehát biztonságosan fejleszthetünk. Most 110 tehenünk van, amiből 28 rövidesen ellik. Innen indulunk az új állomány-fejlesztéssel, a telephely bővítésével.

## Mekkorára fejlesztik az állományt?

Elsősorban a földterület határozza meg a létszámot és van egy gazdaságossági határ is, amikor még nem szükséges több gép, több ember. Ezt kell pontosan megállapítani. Úgy látom, hogy ez a határ a vállalkozásomban a 200 db körüli tenyésztehen és annak a különböző korcsoportú, ivarú szaporulata. Ebben benne van akár a hizlalás is, így aztán egy 400-500 egyedből álló állomány lenne ideális. Ez az állomány viszonylag korszerű körülmények között tartható, hiszen etetőkocsink, rakodók és a többi szükséges gépünk is megvan. Olyan korszerű rendszert tudunk kialakítani, amely révén a leghatékonyabban, kevesebb fajlagos élőmunka ráfordítással termelünk.

## Milyen pályázat keretében bővítik a telepet és az állományt?

„A Vidékfejlesztési Program keretében VP2-4.1.1.3-16 indított A szarvasmarha tartó telepek korszerűsítése” címen meghirdetett pályázatban nyertük el a támogatást. A projektbe beletartozik az állattartó épületeink korszerűsítése, bővítése, egy változó karám és a telepi közlekedő utak megépítése. A támogatás mértéke 50%, mellette 20% a saját erő, 30% hitel, illetve a bank az állami támogatást is előfinanszírozza. Kimondottan jó az együttműködés az MKB Bankkal. Ismerjük egymást, hiszen kezdettől fogva, közel egy évtizede ez a pénzügyi intézet a számlavezető bankunk. Nyitottak az elképzelése-

imre. Általában közösen próbáljuk megkeresni azokat a lehetőségeket, amelyek alapján együtt tudunk működni. Ha van valamilyen elképzelésem, ötletem az MKB Bank szakemberei a projekteket pénzügyileg finanszírozható formába öntik. Megnyugtató, hogy ennyire figyelembe veszik a vállalkozás szempontjait, tekintettel vannak arra, hogy mindkét fél érdekei érvényesüljenek. Azt szoktam mondani a vállalkozó társaimnak, hogy próbáljunk meg a pénzügyi intézet fejével is gondolkodni. A bank érdeke, hogy visszakapja a pénzt, ezért fontos a vállalkozó oldaláról egy megfelelő gazdasági háttér felmutatása. A gazdasági háttér megteremtésében sokat segít többek között az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány készítménye, amit én mindig igénybe veszek. Döntő, hogy a vállalkozó tudja, mit akar. Nem csak annyit, hogy én ötszáz marhát akarok tartani, hanem meg kell tudnia fogalmazni a pontos célt, bemutatni, hogy milyen módon lesz a tevékenység nyereséges. Szerencsésnek érzem magam, mert jól megtaláltam a hangot az MKB Bankkal, közelebb az érdekeink és kiváló az együttműködésünk.

## A jövőbeni terveket illetően a következőket mondta Koleda Frigyes.

A távoli jövő az lenne, hogy egy vágópontot is létesítsünk, ahol áprilistól októberig vágnánk. A valóság az, hogy Magyarországon nem népszerű a marhahús, miközben az egyik legkönnyebben elkészíthető húsféle. Viszonylag egyszerű technológiával, könnyedén jóízű ételleket lehet az asztalra tenni. A charolais marha nagyon jó izomszerkezetű, olyan, aminek az izomszövetei közé épül be a zsírszövet. Ezt meg kell ismertetni az emberekkel, mert sajnos nincs kultúrája a marhahús fogyasztásának. Amikor valaki marhahúst vesz, általában nem is tudja milyen sokféle fajtájú és minőségű hús létezik; mintha almát venne úgy, hogy nem tudja hány fajta és milyen minőségű van a piacon, például piros, sárga, léalma, vagy étkezési, darabos. Más-más minőség más-más



áron. Így aztán kedvezőtlen tapasztalata lesz a marhahússal, mert lehet, hogy éppen egy selejt tejelő tehen húsát vásárolta, aminek bár megvan a helye az étkezésben, de semmi esetre nem jelent minőséget. Úgy tapasztalom, hogy mindenhol hiányzik a jó minőségű marhahús. Az elmondottak indokolják egy vágópont létesítését. Az a cél, hogy ellássunk jó minőségű hússal egy bizonyos kört, néhány szállodát, éttermet. A különböző apró húsokból hamburgert készítenénk, amolyan igazi hamburgerpogácsát, amiben nincs más, csak egy kis só, bors, a marhahaggyú és a marhahús. A hús és a haggyú aránya határozna meg, hogy milyen ízű, milyen állagú legyen a húspogácsa és nem valami adalékanyag tartaná össze. Tudomásul kell venni, hogy csak jó minőségű alapanyagból lehet jó minőségű ételt előállítani. A charolais fajta képes folyamatosan magas minőséget biztosítani.

## Milyen irányba fejlesztenék magát a tenyésztést?

Terveink szerint a vágópontnak tenyésztést szolgáló funkciót is kialakítanánk. Minden állatunk pedigrés; a legjobb vonalokból származó bikákat vásároljuk külföldről és egyre értékesebb genetikai állomány jön létre. Ebből következik, hogy tenyészállatként is szeretnénk értékesíteni üszöket és bikákat. Mire kiderül egy-egy állat tenyészértéke, addigra a bika eléri az 500-600 kiló közötti súlyt. Innen már csak keveset kell ráhizlálni azokra az állatokra, amelyek nem felelnek meg egy tenyészállat követelményeinek. Ezekből kiváló húst lehet kinyerni. Van egy igényes fogyasztói kör, amely megadná az árát, nem beszélve arról, hogy a charolais kiváló húsfajta, 64-67% között van a húskihozatal, szemben például a magyar szürke 30-40%-ával. Olyan erőteljes a súlygyarapodása, hogy 7-8 hónapos korukra arra kell figyelniük, hogy a bikaborjak túllépik a 300 kilós súlyhatárt és nem tudjuk exportra vinni.

„Ha van valamilyen elképzelésem, ötletem az MKB Bank szakemberei a projekteket pénzügyileg finanszírozható formába öntik. Megnyugtató, hogy ennyire figyelembe veszik a vállalkozás szempontjait, tekintettel vannak arra, hogy mindkét fél érdekei érvényesüljenek.”

**Koleda Frigyes**

## A Gazdálkodási Napló számos támogatás folyósításának feltétele

Az érintett gazdálkodóknak 2019. január 31-ig kellett leadniuk az úgynevezett Gazdálkodási Naplót. A Vidékfejlesztési Program (VP) több támogatási konstrukciója, illetve jó néhány jogszabály is kötelezettségként írja elő a gazdálkodók számára a Gazdálkodási Napló vezetését a különféle jogcímenek kapott és felhasznált támogatások esetében. Ezek az alábbiak:

- agrár-környezetgazdálkodási kifizetés (AKG);
- az ökológiai gazdálkodás támogatása (ÖKO);
- az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtott agrár-környezetgazdálkodási támogatások igénybevétele környezetvédelmi célú gyeptelepítésre;
- a NATURA 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések;
- kompenzációs kifizetések a Természeti Hátránnyal Érintett Területeken (THÉT);
- az EMVÁ-ból a kedvezőtlen adottságú területeken történő gazdálkodáshoz nyújtott kompenzációs támogatások (KAT);
- az élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások támogatása;
- a vízvédelmi célú nem termelő beruházások (vízvédelmi és vizes élőhelyek létrehozásának, fejlesztésének) támogatása;
- a termeléshez kötött közvetlen támogatások igénybevétele;
- az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlat folytatásának, a szántóterület, valamint az állandó gyep, növényi kultúrával fedett földterület növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapotban tartásának támogatása;
- a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelme;
- a trágyatároló építésének támogatása;
- a tejágazat szerkezetátalakítását kísérő állatjóléti támogatás;
- a kertészetek korszerűsítése: gyógy- és fűszernövény termesztésfejlesztés támogatása;
- a kertészeti ültetvénytelepítés segítése az öntözés kialakításának támogatásával;
- az EMVÁ-ból a fiatal mezőgazdasági termelők indulásához a 2012., a 2014. a 2015. évben igényelt támogatások.

A Gazdálkodási Napló beadásának esetleges elmulasztása a VP AKG és ÖKO konstrukciója esetében az adott évi kifizetési kérelem elutasítását vonja maga után, avagy pontatlan (hiányos) adattartalommal történő benyújtása a támogatási összeg mérséklésével jár. Más konstrukciók esetében is a támogatás kisebb-nagyobb hányadú csökkentésére kell felkészülnie annak a gazdálkodónak, aki nem teljes alapossgal járt el.

## A Tanyafejlesztési Program pályázata

A 2011-ben indult Tanyafejlesztési Program eddigi, hétéves működése során összesen közel kétezer pályázat részesült kedvező elbírálásban, a nyertesek csaknem 9 milliárd forint nemzeti támogatáshoz jutottak hozzá. A tavalyi év végén megjelentek a program 2018. évi pályázati felhívásai, amelyek a kormány (www.kormany.hu), valamint a Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft. (www.hermanottointezet.hu) honlapján érhetők el. A most rendelkezésre álló hozzávetőlegesen 1,2 milliárd forint támogatási forrás három célterület között oszlik meg: mintegy 200 millió forint jut a települési és térségi fejlesztések támogatására, több mint 600 millió forintot különítettek el a tanyák, és a tanyás térség megőrzésére, fejlesztésére, valamint a tanyagazdaságok indítására és fejlesztésére. Emellett 300 millió forintot biztosítanak a tanyai lakó- és vagyonbiztonságot szolgáló egyéni fejlesztésekre. A pályázatok benyújtására 2019. február 4. és 11. között van lehetőség. A projekteket pedig 2019. december 31-ig kell megvalósítani.



**AGRÁR-VÁLLALKOZÁSI  
HITELGARANCIA ALAPÍTVÁNY**

A vidékért kezesskedünk

**Az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány valamennyi vidéki kis- és közepes vállalkozás, családi gazdálkodó, östermelő számára nyújt készfizető kezességet, melyet az alapítvánnyal együttműködő pénzügyi intézmények igényelhetnek a belföldi vállalkozással kötött szerződéseikhez.**

#### Alapítványi kezesség funkciói

- Hitelképesség növelése
- Hitelhez jutási feltételek javítása
- Pénzügyi életképesség biztosítása

#### Alapítvány készfizető kezessége igényelhető

- Kölcsön/hitel-
- Garancia-
- Lízing-
- Faktoring szerződéshez

#### Kezességvállalás kondíciói

- Kezességvállalás mértéke: maximum 80 százalék
- Futamidő: minimum 91 nap, maximum 25 év
- A díjakat az alapítvány Üzletszabályzatának Hirdetménye tartalmazza

1054 Budapest  
Bajcsy-Zsilinszky út 42-46,  
1392 Budapest, 62. Pf. 289  
Zöld szám: 06 80 203 760  
Telefax: (36 1) 373 8465  
E-mail: konzultacio@avhga.hu  
Honlap: www.avhga.hu

## A Vidékfejlesztési Program beruházási pályázata

### Energiahatékonysági pályázat

A támogatási konstrukció a mezőgazdasági termelők és feldolgozó üzemek gazdaságosabb energiafelhasználást lehetővé tevő beruházásokat segíti. A következő fejlesztések támogatására van mód:

- Meglévő fóliaházak, növényházak, hűtőházak utólagos külső hőszigetelése, külső nyílászáró-cseréje, korszerűsítése, fűtési, hűtési és használati melegvíz rendszereinek modernizálása, világítási rendszereinek átalakítása, megújuló energiaforrását biztosító technológiák telepítése.
- Állattartó gazdaságok épületenergetikai, épületgépészeti és energiaellátási korszerűsítése, felújítása, a megújuló energia hasznosítását biztosító technológiák alkalmazása.
- Élelmiszeripari és borászati feldolgozáshoz kapcsolódó energiahatékonyság javító projektek megvalósítása, megújuló energiaforrást hasznosító technológiák alkalmazása.

Az elnyerhető vissza nem térítendő támogatás egyéni pályázat esetén maximum 500 millió, kollektív pályázat esetén maximum egymilliárd forint lehet. A támogatás maximális mértéke az összes elszámolható költség 50, a közép-magyarországi régióban pedig a 40 százaléka. Legközelebb a 2019. február 19-ig beadott pályázatok elbírálására kerül sor.

### Szőlőültetvény-telepítési pályázat

A borvidéki településeken támogatható a gazdálkodók új borszőlőültetvény telepítése, amelynek része az ültetvény művelésmódjának megfelelő támrendszer kialakítása is. Egyéni projekt esetén maximum 75, kollektív projekt esetén legfeljebb 150 millió forint vissza nem térítendő támogatás igényelhető. Az összes elszámolható költséghez képest a támogatás maximális mértéke általában 50, a közép-magyarországi régióban 40 százalékos lehet. A csoportos, illetve a fiatal mezőgazdasági termelők fejlesztései 10-10 százalékpontos többlettámogatásban részesülhetnek. A pályázatok beadásának következő szakaszhatára: 2019. március 18.

### Élelmiszer-feldolgozási és a borászati beruházási pályázat

A „Mezőgazdasági termékek értéknövelése a feldolgozásban” című pályázati felhívás teljes támogatási összege 50 milliárd forint. Az egyik támogatási célterület – 40 milliárd forintos keretösszeggel – az élelmiszer-feldolgozó üzemek fejlesztése. A támogatható tevékenységek: a termeléshez kapcsolódó új eszközök, gépek beszerzése, új technológiai rendszerek és kapacitások kialakítása, illetve a feldolgozó tevékenységet szolgáló épületek, építmények kivitelezése. A másik támogatási célterület – 10 milliárd forintos támogatási keretösszeggel – a borászati üzemek fejlesztése. A támogatható tevékenységek: a szőlőfeldolgozáshoz, mustkezeléshez, bor-, pezsgő-, illetve habzó bor készí-

téséhez, bor-, pezsgő-, illetve habzó bor kezeléséhez, tárolásához, érleléséhez és kiszerezéséhez kapcsolódó új eszközök, gépek beszerzése, új technológiai rendszerek és kapacitások kialakítása, illetve a borászati tevékenységhez kapcsolódó épületek, építmények kivitelezése. Mindkét célterületen lehetőség van az energiafelhasználás csökkentésére irányuló, valamint megújuló energiaforrást hasznosító fejlesztések támogatására.

A vissza nem térítendő támogatás mértéke mindkét célterületen a teljes elszámolható költség legfeljebb 50, a közép-magyarországi régióban legfeljebb 40 százaléka lehet. Az első célterületen egyéni beruházás esetén maximum 500 millió, kollektív beruházás esetén legfeljebb másfél milliárd forint támogatás nyerhető el. A második célterületen egyéni beruházás esetén maximum 200, kollektív beruházás esetén legfeljebb 500 millió forint lehet a támogatás. A pályázatok benyújtására legközelebb 2019. január 30-ig, majd 2019. március 4-ig van lehetőség.

## Újabb támogatási döntések a Vidékfejlesztési Programban

A Vidékfejlesztési Program keretében, több pályázati konstrukcióhoz kapcsolódva, összesen 11 milliárd forint összegű támogatásról született döntés 2018 decemberében, amely hozzávetőlegesen 700 gazdálkodó fejlesztéseit segíti.

Mintegy kétmilliárd forint támogatás szolgálja az élelmiszeripari fejlesztések megvalósítását, illetve további kétmilliárd forint az ültetvénytelepítést. A kisüzemek fejlesztését több mint egymilliárd forint támogatás segíti, az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó beruházásokat pedig közel egymilliárd forint. A tanyák infrastrukturális ellátottságának javításához csaknem 800 millió forint támogatás járul hozzá. A szolidáris gazdálkodás és a közösség által támogatott mezőgazdaság megvalósítása, valamint a rövid ellátási láncok, helyi piacok kialakítása, fejlesztése kiírásokban 750 millió forint támogatási forrás került megítélésre. Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok megelőzését mintegy 180 millió forinttal támogatják. Az év végén megítélt forrásokból jutott meg az állattartóknak, valamint a külterületi közutak fejlesztésére, a településképet meghatározó épületek rekonstrukciójára is. Az Irányító Hatóság szóban forgó döntésével együtt a VP-ben vállalt támogatási kötelezettség meghaladta a teljes támogatási keret 100 százalékát. Ez azt jelenti, hogy a VP meghirdetése óta összesen 175 ezer kérelem támogatásáról született döntés, több mint 1300 milliárd forint értékben.

# Változó pályázati közbeszerzési szabályok

A közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény módosításáról szóló 2018. évi LXXXIII. törvény 2018. november 29-én hatályba lépett módosítása mentesíti a közbeszerzési eljárás lefolytatási kötelezettségük alól azokat a vidékfejlesztési pályázatokon nyertes gazdálkodókat, amelyek

- szolgáltatás megrendelés vagy árubeszerzés esetén az adott beszerzésre irányadó uniós közbeszerzési értékhatárt (mintegy 68 millió forintot), illetve
- építési beruházás esetén háromszázmillió forintot

*meg nem haladó mértékben* nyertek el támogatást.

A módosítás alapján az építési beruházás és az árubeszerzés-szolgáltatás nem számítandó egybe, külön-külön kell vizsgálni a vissza nem térítendő támogatás mértékét és az értékhatárt. Azok a gazdálkodók is mentesülhetnek a közbeszerzési kötelezettség alól,

akik már rendelkeznek hatályos támogatói okirattal, amennyiben a közbeszerzési eljárás lefolytatását még nem kezdték meg, vagy a közbeszerzésekről szóló törvény lehetővé teszi számukra a visszalépést. A közbeszerzési szabályok szóban forgó kedvező módosítása jelentős mértékben felgyorsíthatja a Vidékfejlesztési Program nyertes pályázatainak megvalósítását, finanszírozási megoldásainak kidolgozását. A vidékfejlesztési beruházások véghezvitelét és működtetését biztosító hitelfelvétel is gyorsabb, rugalmasabb és hatásosabb lehet a kapcsolódó alapítványi kezességvállalásnak köszönhetően.

Ugyanis az AVHGA kedvezményes kezessége révén kevesebb fedezettel, vagy akár tárgyi fedezet nélkül, egyúttal kedvezőbb feltételekkel juthatnak finanszírozáshoz a cégek, azaz nagyobb hitelösszeghez, alacsonyabb kamathoz, hosszabb futamidőhöz is hozzásegítheti őket az intézményi kezesség.

## A Vidékfejlesztési Program aktuális pályázati kiírásai

- Kertészet korszerűsítése - ültetvénytelepítés támogatására öntözés kialakításának lehetőségével
- Gyógynövény termesztés
- A mezőgazdasági vízgazdálkodási ágazat fejlesztése
- Mezőgazdasági kisüzemek fejlesztése
- Éghajlatváltozáshoz kapcsolódó és időjárási kockázatok megelőzését szolgáló beruházások támogatása
- Mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatás
- Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: vízvédelmi és vizes élőhely létrehozása, fejlesztése
- Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: létesítmények kialakítása, fejlesztése
- Innovációs operatív csoportok létrehozása és az innovatív projekt megvalósításához szükséges beruházás támogatása
- Együttműködések támogatása a REL és a helyi piacok kialakításáért, fejlesztéséért és promóciójáért
- Termelői csoportok és szervezetek létrehozása
- Védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának ex situ vagy in vitro megőrzése, továbbá a genetikai beszűkülést megelőző tanácsadói tevékenységek támogatása
- Erdő-környezetvédelmi kifizetések
- Erdészeti genetikai erőforrások fejlesztése
- A fenntarthatóságot célzó tájgazdálkodás, terület- és tájhasználat váltás együttműködései
- Az erdei ökoszisztémák térítésmentesen nyújtott közjóléti funkcióinak fejlesztése
- Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások
- Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok megelőzése
- Tanyák háztartási léptékű villamos energia és vízellátás, valamint szennyvízkezelési fejlesztései
- Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
- Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
- Erdészeti genetikai erőforrások megőrzése
- Erdősítés támogatása
- Erdei termelési potenciál mobilizálását szolgáló tevékenységek
- Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása
- Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása
- Egyedi szennyvízkezelés

## GARANCIA

Az Agrár- Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány időszaki kiadványa. (megjelenik az agrárlapok mellékleteként)

Felelős kiadó: dr. Herczegh András | Szerkesztőségi titkár: Babka Henriett | Szerkesztőség: 1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 42-46. | Telefon: (1) 373 8453 | Fax: (1) 373 8455

Stúdió: Armadillo Design Kft. 1045 Budapest, Berni u. 1. | Nyomja: Ipress Center Central Europe Zrt. 2600, Vác Nádás utca 8., felelős vezető: Borbás Gábor